І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 51. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 16-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1957. TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 51. VOL. LXIV.

АМЕРИКАНСЬКА ДОПОМОГА ДЛЯ САТЕЛІТІВ ПОСИЛИТЬ КОМУНІСТИЧНИЙ БЛЬОК

Вашингтон. — Сенатська комісія для розгляду програми закордонної допомоги опублікувала звідомлення Ради Економічних й Індустрійних Дослідів в справі евентуальної економічної доомоги ЗДА для т. зв. сателітних країн. Згідно з цим звідомленням, економічна допомога для совєтських сателітів, здійснювана у рамцях контрофензиви проти Совєтського Союзу, має мало виглядів на успіх. В цьому звідомленні стверджується в дальшому, що американська допомога для Польщі і Мадярщини, заоферована останніми місяцями, і прийнята згаданими державами, могла була підсилити прозахідні настрої серед населення цих країн. Але з другого боку відмовлення такої допомоги послабило б ще позицію Совєтського Союзу. Уділювана совєтським сателітам допомога може дати деякі „психологічні" вигоди, але водночас вона дає совєтському бльокові цілком реальні матеріяльні користі, підсилюючи цілу совєтську економічну систему. Навіть, якщо б ЗДА погодилися дати і почали давати сателітам свою допомогу харчами, сирівцями й евентуально індустрійними продуктами, то немає ніякої гарантії, що з цієї допомоги скористають безпосередньо країни, для яких ця допомога призначена.

Звідомлення Ради Економічних і Індустрійних Дослідів опубліковано в той час, як у Вашингтоні відбуваються переговори між американським урядом та делеґацією комуністичної Польщі, яка хоче одержати від ЗДА 300 мільйонів допомоги, в тому 200 мільйонів сільсько - господарських продуктах і 100 мільйонів позички на закуп машин. З цього приводу підкреслюється у звідомленні, що старається Польща про цю допомогу в той час, як комуністичний бльок здійснює широку програму економічної допомоги для недорозвинених країн й уділив досі в рамках тієї програми вже майже півтора більйона долярів допомог, з чого одна четвертина пішла на постачання зброї для таких країн, як Єгипет, Сирія й Афганістан. Тому теж у ЗДА, особливо ж у конґресових колах зростає сильна опозиція проти уділювання допомоги країнам совєтського бльоку. Справу допомоги Польщі підтримують здебільша конґресмени і діячі польського походження. В польських комуністичних часописах, що виходять у Польщі, почалася у зв'язку з американсько - польськими переговорами завзята кампанія проти зв'язування з уділенням допомоги домагань, щоб Польща послабила свої взаємини з Совєтським Союзом.

Новленд проти допомоги Польщі

Ню Йорк. — Голова республіканської меншости в Сенаті сенатор Вільям Ф. Новленд промовляв на прийнятті Лонґайлендського університету в готелі „Валдорф-Асторія" і заявився проти економічної допомоги комуністичній Польщі, бо та країна є під контролею Совєтів. Він сказав, що допомога Польщі в теперішніх умовинах вийде в користь ССР, бо зменшить його клопоти та збільшить ресурси, з яких користатимуть російські комуністи. На думку сенатора Новленда можна б дати американську допомогу Польщі аж тоді, коли ту державу залишили б совєтські війська, і коли там відбулися б вільні вибори. „Як ви можете почати допомагати Польщі, запитував сенатор, і одночасно відмовитися дати допомогу Румунії, Болгарії, Альбанії, Чехословаччині та Мадярщині?" Та Новленд сказав, що не мав би нічого проти харчової допомоги польському населенню, якщо б в Польщі був голод. Тоді тісю допомогою мав би займатися Міжнародній Червоний Хрест, або якась інша добродійна установа. В справі Середнього Сходу Новленд сказав, що не сміє бути такого компромісу, який був в Мюнхені та Ялті, бо те давнє угодовство повинно нас дечого навчити.

Цивільні виховники проти поширення високого військового шкільництва

Вашингтон. — Американська Виховна Рада вислала свій спротив до Комісії Збройних Сил в Палаті Репрезентантів проти того, щоб деякі військові школи мали надавати наукові ступені, такі як „мастер оф артс" або „докторат". Конґресова Комісія Збройних Сил мала в себе два законопроєкти: один в справі дослідного Інституту Армійського Медичного Корпусу при шпиталі „Волтера Ріда" в Вашингтоні, і другий в справу високої військової правничої школи в Шарлоттесвіллі, Вірджінія. Комісія вже хотіла ухвалити ті законопроєкти, але від Американської Виховної Ради надійшов спротив проти того, щоб ті військові школи могли видавати наукові ступені, і домагання, щоб в цій справі перевести переслухання. Проти того законопроєкту протестували листовно перед комісією президенти Гарвардського і Корнельського у н і верситетів — Натан М. Плюсі і Дін В. Мелотт.

ПРОПОНУЮТЬ ЗМІНУ КОНСТИТУЦІЇ В СПРАВІ ЗАСТУПСТВА ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — В урядових колах розглядають плян зміни конституції в справі заступства президента ЗДА на випадок його нездібности виконувати свої обов'язки. Ґенеральний прокуратор Герберт Бравнелл вислав президентові Айзенгаверові проєкт в цій справі, згідно з яким віце - президент мав би право тимчасово заступати президента ЗДА. В політичних колах підкреслюється, що той проєкт не має нічого спільного з виїздом Айзенгавера на Бермудські острови. Гадають, що Президент підтримає законопроєкт про зміну конституції в тому напрямку, щоб віце-президент міг заступати тимчасово президента, коли голова уряду з яких-будь причин не може виконувати свою „владу і обов'язки" віце-президентові. Теперішній проєкт про заступство президента не є доволі ясний, і тому вже були сумніви, хто мав заступати президента, коли поранений президент Гарфілд не міг виконувати своїх обов'язків (від 2-го липня до своєї смерти, в дні 19 вересня 1881). Те саме було під час спаралізування президента Вилсона в 1919 р., а також під час серцевої недуги президента Айзенгавера в 1955 році та під час його операції в 1956 році. В конституції є не ясна справа, хто має визначати нездібність президента виконувати свої обов'язки. В новому законопроєкті буде пропозиція, щоб те міг робити сам президент. Зміна буде звучати в тому дусі, що „віце-президент перебирає обов'язки і владу президента, але не перебирає самого уряду президента, тільки діятиме тимчасово, як віце-президент".

Ці обов'язки. В тому законопроєкті має бути пункт про те, що сам президент має визначати свою нездібність до праці та передавати

Заявляються за зменшенням бюджету на 8 більйонів

Ню Йорк. — Крайове Товариство Підприємців поручає зменшити запропонований президентом Айзенгавером бюджет в сумі 71,800,000,000 долярів на 8,227,000,000 долярів. Це товариство твердить, що зменшення бюджету на таку велику суму зовсім „не ослабить безпеки й оборони країни ані не пошкодить здійсненню цивільної програми уряду". Те зменшення федеральних видатків на 11.5 відсотків зроблено в окремому проєкті, який має 50 сторінок, і в якому згадані всі пункти федеральних видатків. Проєкт зменшення бюджету виготовив окремий комітет, який складався з 200 працівників на чолі з головою Компанії Курфі — Френком Курфі. Згідно з проєктом того комітету треба б зменшити бюджет таким способом: Зменшити запропоновану Президентом суму на допомогу закордонові з 4,356,000,000 долярів до 2,250,000,000 долярів. Обтяти на п'ять відсотків, це значить на 1,900,000,000 долярів, видатки департаменту оборони. В цьому звернений комітет керувався рекомендаціями Комісії Гувера для реорганізації виконної частини уряду. З бюджету Комісії Атомової Енерґії скреслити 30 мільйонів долярів, а з видатків на ветеранів — 337 мільйонів. Зменшити мали б і видатки на інші пункти бюджету.

Прокуратор Ленглі поклинується на конституцію і не хоче відповідати

Вашингтон. — Окружний прокуратор повіту Молтномар в Орегоні Вільям М. Ленглі відмовився відповідати на запити членів Сенатської Слідчої Комісії, поклинуючися на п'яту поправку до Конституції, яка дозволяє свідкові не відповідати, коли б своїми зізнаннями міг себе самого оскаржити. Прокуратора Ленглі закидають зв'язок із ракетерами, які давали йому гроші, щоб не судив їх за всякі злочини. Прокуратор Ленглі відмовився навіть сказати, чи це був його голос, записаний на рекорді під час його розмови з провідниками злочинних елементів. Проти Ленглі зізнав провідник ракетерів (давніший „їхній король") Джеймс В. Елкінс, який був головним урядовим свідком. Ленглі був на комісії в товаристві свого адвоката Ричарда Карні, з яким часто нараджувався, чи відповідати на запити комісії. Спілка Шоферів має клопоти із своїм містоголовою Джеймсом Р. Гоффою, якого заарештовано за те, що хотів підплатити сенатських урядовців та дістати від них документи про злочинні дії членів своєї спілки. Ще попереднього тижня провідники Спілки Шоферів розіслали листи до своїх членів та до деяких підприємств, щоб зібрати гроші на портрет Гоффи, який мав намалювати славний голлівудський маляр Нікoлас А. Волп. Гоффа заарештований і перебуває на волі за кавцією 25,00 долярів. Якщо його засудять, він дістане кару тюрми та пробу підкупити сенатських урядовців.

НА КІЛЬКА ГОДИН ПЕРЕД РЕВОЛЬТОЮ

Президент Куби Батіста (праворуч) з дружиною й адміралом генералом Таббаниллія, командантом кубинської армії, під час бенкету влаштованого для відзначення роковин революції 1952 року, що відбувся на декілька годин перед спробою кубинських повстанців зайняти резиденцію Батісти і захопити його живим або мертвим.

ЗДА відновляють фінансову допомогу Ізраїлеві

Вашингтон. — „З уваги на акцію, що її сильно підтримували З'єднані Держави, плянуємо відновити наради з авторитетними ізраїльськими представниками у справах, які стосуються взаємних економічних зв'язків" — заявив пресовий референт державного департаменту, Лінколи Вайт. Під цією заявою треба розуміти заповідь, що Америка відновить в найближчому часі фінансову допомогу, яку давала Ізраїлеві та припинила після наїзду Ізраїлю на Єгипет в листопаді мин. року. Рішення державного департаменту стоїть у зв'язку з фактом, що Ізраїль підпорядкувався постанові Об'єднаних Націй і відкликав свої війська з єгипетської території. Зате в наведеній заяві нічого не кажеться про Єгипет і Йорданію, які нарівні з Ізраїлем діставали були допомогу від З'єднаних Держав та з якими також порвано економічні зв'язки з хвилиною, коли почались там воєнні дії. Державний департамент відкликав був з Середнього Сходу технічних дорадників. Сподіваються, що тепер вони повернуться туди. Впродовж останніх п'ятьох років Ізраїль дістав був від ЗДА 275 мільйонів долярів. Він дістає річно коло 25 мільйонів долярів. В минулому році не виплачено Ізраїлеві признаних йому раніше 11 мільйонів долярів. Тепер річ ішла б про виплачення тієї квоти плюс біжучих 25 мільйонів долярів. В допомогу Ізраїлеві включений продаж йому американських харчів із харчових запасів, по знижених цінах й за ізраїльську валюту.

Зіпсувався літак віце-президента Ніксона

Тріполіс, Лібія. — Один з моторів в літаку, яким віцепрезидент Ричард Ніксон летів із столиці Судану Хартуму до Тобруку в Лібії, перестав діяти і літак завернув в дорозі та в півтори години після відлету з Хартуму вернувся туди назад. Віце-президент Ніксон, який мав стрінутися в Тобруку з королем Ідрісом, надав йому з літака радіо-депешу з перепросинами і летунським шляхом передав йому привіт від президента Айзенгавера, що його хотів був передати особисто. В три години після повороту до Хартуму, віце-президент Ніксон з дружиною відлетіли знову, цим разом уже безпосередньо до Тріполісу, де він мав перевести п'ятницю на розмовах з урядом Лібії. Відвідини в Тобруку відкликано, щоб можна було, за попереднім пляном, відлетіти в суботу до Риму.

Йорданія порвала зв'язки з Англією

Амман. — Військово-політичний союз між Англією і Йорданією, існуючий від 1946-го року, коли скінчився англійський мандат над Йорданією, остаточно зліквідовано в минулу середу. Йорданський парлямент одноголосно ратифікував договір, яким Англія і Йорданія касують той союз і зв'язану з ним щорічну фінансову допомогу для Йорданії. У тій умові говориться детально про передачу Йорданії різного англійського майна на терені Йорданії та відшкодування за те майно збоку Йорданії. В йорданському парляменті виголошено з цієї нагоди цілу низку націоналістичних промов, в яких було чимало атак проти Англії, „західніх імперіялістів" і навіть проти доктрини Айзенгавера. Англійський амбасадор і інші західні дипломати, акредитовані в Йорданії, спокійно вислухали їх з дипломатичної ложі. Йорданський король Гуссейн вже давно заповів, що коли буде скасований той союз, то настане тридення загальне національне свято, тому на вулицях Амману було повно і гамірливо. Противники закордонні політичні обсерватори вважають, що коли Йорданія не викине тепер з свого уряду комуністів і не зірве з про-совєтською політикою, яку ведуть Єгипет і Сирія, то вона попаде в кури більші нещастя, ані ж те, з яке відповідальна Англія, яка створила Йорданію, довівши до поділу турецької імперії в 1921 році та своїми грішми, інструкторами і зброєю постачивши йорданську армію.

Москва зрікається польського вугілля

Варшава. — Москва повідомила польський уряд, що вона зрікається надалі спроваджувати вугілля з польського Горішнього Шлеська. Вона подала, як причину — зменшення запотребування на вугілля внаслідку переведеної електрифікації численних залізничних ліній, збільшену продукцію власної нафти та більше користування природним газом. Насправді — Москва загарбувала донедавна польське вугілля титулом „воєнного відшкодування", нічого не плативши за нього. Польща зредукувала була експорт свого вугілля до Східньої Німеччини і Мадярщини, пояснивши, що сама спотребовує більше вугілля і що хоче дістати з продажу вугілля — чужу валюту. Східня Німеччина дуже потребує вугілля, бо німецький вугільний басейн забрала якраз Польща з т. зв. відзисканими землями, але не хоче платити за те вугілля готівкою, тільки другорядними і дорогими промисловими виробами. У відплату, Східня Німеччина припинила доставу рейок, потрібних Польщі для будування нових шляхів. Взагалі, між різними сателітами іде господарська війна. Москва бере оборону вірну Східню Німеччину й ЧСР та мститься економічною пресією на Польщі.

Південно-американські держави перестерігають Єгипет

Об'єднані Нації. — Колюмбійський делеґат д-р Франціско Урруція, який засідає однаково в Раді Безпеки Об'єднаних Націй, як і Дорадчому Комітеті ґенерального секретаря Гаммершилда для справ Середнього Сходу, післав листа єгипетському президентові Нассерові, в якому він „висловлює надію", що Єгипет не зробить на власну руку нічого такого, що вимагало б згоди Ради Безпеки. Колюмбійський делеґат, порозумівшись з іншими південно-американськими делеґатами при Об'єднаних Націях, звернув увагу єгипетському міністрові закордонних справ д-рові Фавзі, що в справі Об'єднані Нації признають Єгиптові право до цивільного адміністрування смугою Гази, але вважають, що не треба би з цим дуже квапитися. Коли б, мовляв, передчасна акція Єгипту викликала в обширі Гази таку ситуацію, що міжнародна поліція не могла б опанувати її, тоді негайно була б склакана Рада Безпеки. За політичними коментарями до цієї інтервенції Урруції, півд.-американські держави висловили прозору пересторогу, щоб Єгипет співпрацював з міжнародною поліцією і не провокував Ізраїлю, бо коли б сталося інакше, то Рада Безпеки негайно знову займатиметься цією справою.

ЄГИПЕТ ПЕРЕЙНЯВ ЦИВІЛЬНЕ УПРАЛІННЯ В ҐАЗІ

Каїро. — Всупереч сподіванням, що Єгипет не буде настоювати на негайному повороті своїх адміністраційних органів влади до смуги Гази та що призначення ґенерала-Мохаммеда Гассана Абделя Латифа губернатором Гази було тільки жестом під адресою націоналістичної вулиці — в четвер 14 березня прибув названий губернатор з цілим персональним складом вищої цивільної адміністрації Єгипту до Гази, не зустрівши ніяких перешкод збоку міжнародної поліції і її старшинства. Безпосередньо перед тим речник єгипетського уряду в Каїро заявив про „повну співпрацю" Єгипту з Об'єднаними Націями та їх міжнародною поліцією. Єгипетський президент Нассер вияснював американському амбасадорові Раймондові Гейр, що Єгипет ніколи не давав ані письмової ані усної обіцянки, що він не домагатиметься негайного повороту цивільної адміністрації до Гази. До Каїро відлетів із Ню Йорку головний правний дорадник Об'єднаних Націй Константин Ставропульос. Засте ґенеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершилд, який мав відлетіти туди вже в цю суботу, відклав свій виїзд до першої половини наступного тижня. Він хоче — за часописними вістками — перед своїм від'їздом докладно пізнати становище З'єднаних Держав. През. Айзенгавер — пригадують часописи — заявив на своїй останній пресовій конференції в минулу середу, що ЗДА приймуть ту розв'язку, яку переведуть Об'єднані Націі, але Гаммершилд — твердять коментатори — не хоче на власну руку, без попереднього порозуміння з Вашингтоном — переводити нових переговорів з Нассером. В Суецькому каналі почались роботи над добуттям із дна каналу буксирного корабля „Едгар Бонне", зате Єгипет ще не дав дозволу на усунення затопленої фреґати „Абукір": це останні дві великі перешкоди, що не дозволяють на повний рух кораблів Суецьким каналом. Ізраїльський міністер закордонних справ Голда Маєр заповіла, що ізраїльські кораблі готові силою здобути собі вільний переїзд Тіранською протокою до затоки Акаби, та що на випадок відновлення наскоків єгипетських партизанів на ізраїльську територію зі смуги Гази, Ізраїль матиме „свободу дії".

НАТО проти редукції англійських збройних сил

Париж. — Рада Північно-Атлянтійського Пакту, себто 17 приналежних держав, яка мала своє засідання в Парижі з участю постійних своїх репрезентантів, здебільша амбасадорів даних держав у Франції, не прийняла формально ніяких постанов у справі пляну Англії зредукувати свій гарнізон на европейському континенті, але фактично це рівняється висловленню негативного становища. На Раді НАТО генерал Лорис Норстед, який, як компромісову формулу, запропонував відкласти всяку редукцію англійського війська до часу, поки зростуть збройні сили Західньої Німеччини. Однак Англія настоює, що зменшення видатків на військо і соціяльне забезпечення—необхідне з погляду англійської економіки. В цій справі відбудеться нарада на терені сьоми держав Зах.-европейської Унії, куди також належить Англія. За договором про створення тієї Унії з 1954 року, Англія зобов'язана тримати на европейському континенті означену кількість війська, що його може зредукувати тільки за згодою інших европейських союзників. В Раді НАТО обов'язує традиція, щоб усі постанови приймати одноголосно, — не приймається рішень постанов тільки у випадку розбіжностей поглядів. В даному ж випадку, гостро виступив проти англійського пляну головний командант збройних

У катастрофі англійського літака згинули 22 особи

Менчестер. — Великий англійський пасажирський літак, який летів із Амстердаму до Менчестеру, вдарив собою під час своєї відлетовища в бльок кам'яниць, вибух і розлетівся на куски. Літаком їхало 15 пасажирів, у тому числі 3 жінки, та 5 осіб залоги. Всі вони згинули. Згинула також одна жінка з своєю дитиною, мешканка будинку, на який впав жертвою зудару. Причина катастрофи невідома. Це був великий 4-турбомоторовий літак типу „Вайкавнт" і це був перший випадок розбиття літака того типу. Тепер коло 180 „Вайкавнтів" робить службу, а недавно 60 таких літаків замовлено для ЗДА. Вони перелетіли у сумі понад 150 мільйонів миль і перевезли вже коло 6 мільйонів пасажирів. Пільотом був капітан Томас Брегені з великим летунським знанням і досвідом. Свідки катастрофи твердять, що пільот в останній хвилині намагався відхилити літак від шляху, який вів просто на великий шкільний будинок, повний у тому часі дітей.

В АМЕРИЦІ

● Колишнього директора банку в Елленвіллі, Н. Й., Вільяма Ричарда Ровза, суд оскаржує тому, що він на спілку з деякими клієнтами розтратив з цього банку 1,300,000 долярів. Тепер цей банк закрито.

● З Кодіяку на Алясці повідомляють, що тамошнє населення і мешканці острова Укмак живуть під страхом вибуху вулкану Всевідоф. Вже відбулося кілька вибухів цього вулкану.

● В уряді Коста Ріко зголосили свою резиґнацію чотири міністри (закордонних справ, публічної безпеки, фінансів і рільництва), не погоджуючись з політикою президента Хозе Фіґереса.

● Рада кораблебудівельників повідомляє, що в теперішній час будують в цій країні 103 нові кораблі, посмности 2,364,852 тонни. З того числа 88 кораблів — нафтоналивні.

● Під час пожежі на Коні Айленд в Брукліні, Н. Й., згинув Джан Мальтез, а 11 осіб поранено. Пожежники винесли з вогню 82-річного, спаралізованого старця, а 67-річний чоловік вискочив через вікно на стіху, яку розтягнули пожежники.

● 7-річна, з народження сліпа дівчинка, Кеті Луїза Мічел одержала відшкодування в сумі 85,000 долярів: сліпоту цієї дитини спричинила автова катастрофа, в яку попала її мати коли була ваґітна. Так вирішив суд в Індепенденс, Мо.

● В суботу 16-го березня в Ню Йорку відбудеться парада на честь св. Патрика, в якій має брати рекордово високе число учасників — 120,000. Довірландські манифестанти маршуватимуть в цей день по 12 осіб в ряді, а цього року маршуватимуть по 16. Параду відбиратиме лорд мейор Дубліну Роберт Бріску, перший мейор цього міста жидівського походження, який прибув в цій цілі до Ню Йорку.

● Американські нудисти домагаються в своєму журналі, щоб їм визначили окремі місця на пляжах, в парках та інших відпочинкових площах, де б вони „могли вільно користати з життя на лоні природи".

У СВІТІ

● У столиці Швеції, Стокгольмі, засудили на 10 років в'язниці інженера Ведроса Заргаріяна, вірменського походження, за шпигунство на користь Совєтського Союзу. 32-річний інженер працював у різних військових спорудах. Після засуду він твердив, що шведська поліція здобула „від нього признання „моральними тортурами".

● Найбільшим клопотом нафтових компаній, що постачають нафту з Середнього Сходу для західньо - европейських країн, є не брак нафти, а брак достатньої кількости нафтоналивних кораблів, танкерів. Коли тепер знову попливла нафта з Іраку і Санді Арабії, англійські і французькі промисловці нарікають на повільність її доставки. Найбільшими власниками нафтоналивних кораблів є греки.

● Світова Організація Здоров'я у Женеві вважає, що в кожній державі повинні взяти під контролю і заборонити вільний продаж так званих заспокійливих пігулок, які останнім часом стали вельми популярні проти нервових недуг. До таких небезпечних для здоров'я ліків зараховано також насонні порошки й пігулки. Стверджено, що торгівці наркотиками видобувають з цих „невинних" ліків наркотики для нелеґальної торгівлі.

● Коли в Канберрі, столиці Австралії, де відбувалась конференція 8-х держав південно-східноазійського договору, запитали Доллеса, яка причина, що він зовсім не схвилювався тривожними вістками з Єгипту, — державний секретар відповів, що має повне довір'я до „людей у Вашингтоні", які зуміють „дати собі раду з цими справами".

● Данія і Еспанія погодились підвести свої посольства до ступня амбасад. Стоїть це у зв'язку із збільшенням міжнародного значення Еспанії, яку ще недавно, як військову фашистську державу, бойкотовано в міжнародному житті.

● У Кастель Гандольфо, літній резиденції Папи Пія XII, розбудовують його палац, так, щоб він міг вмістити до 7,000 осіб. Поширення палацу і каплиці стало необхідним внаслідок щораз більшого напливу паломників в літніх місяцях.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3. 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

99.99-ПРОЦЕНТОВІ "ВИБОРИ"

3-го березня ц. р. відбулися в деяких республіках Совєтського Союзу — Російській, Українській, Білоруській, Узбецькій, Литовській, Молдавській, Таджицькій і Туркменській — т. зв. вибори до місцевих рад, значить вибори крайових, обласних, міських, сільських і селищних „депутатів трудящих". У чергових днях такі ж вибори відбулися в інших республіках та областях.

Вислід совєтських „виборів", проведених 3 березня, проголошено щойно 8 березня, після п'яти днів наполегливих підрахунків. Як і завжди в совєтській практиці, вони дали майже в усіх місцевостях якщо не 99.99, то принаймні 99 процентів голосів. З цього погляду совєтські вибори треба трактувати як справжню таки пародію виборів, бо ніколи ще на протязі всієї історії ні в якій демократичній країні не давали вибори таких вислідів. Всюди бо виборці мали або мають можливість не тільки голосувати за ту чи іншу партію, але й право не брати взагалі участи у виборах.

Відбувалося голосування в протилежності до самої назви „вибори" (що означає можливість вибору між двома чи більше партіями або кандидатами) тільки за один список т. зв. „бльоку комуністів і безпартійних", і тільки за одних, визначених партією й урядом, кандидатів. І тому не викликає здивування факт, що на 1,367.165 членів згаданих місцевих комітетів не „обрано" всього тільки 158 кандидатів (причиною їх „необрання" не мусить бути непопулярність кандидата, дуже часто є нею та чи інша помилка в переведенні зааранжованих до останньої подробиці „виборів").

Числові дані про хід цих місцевих „виборів" в Українській ССР подає совєтська преса. Згідно з цими даними, за кандидатів до обласних рад голосувало в Україні 26,982.385 осіб, або 99,98 процента всіх уповноважених до участи у „виборах". За кандидатів до районових рад в УССР голосувало 18,861.606 осіб, — 99,94 процента, до міських рад республіканської й обласної підлеглости голосувало 8,073.-487 осіб, — 99,95 процента виборців. За кандидатів у члени міських рад районової підлеглости голосувало 2,066.654, або 99,96 процента, до районових рад у містах — 5,180.677, або 99,96 проц. виборців і нарешті до сільських і селищних рад — 17,247.135 осіб, або 99,99 проц. всіх виборців. З того погляду „вибори" в Україні дали більший процент участи „виборців", як такі ж самі „вибори" в РСФСР чи в інших „національних республіках".

Для переведення „виборів" діяло в УССР 377.544 комісії, в яких „працювало" 1,491.691 осіб, представників від „загальних зборів" робітників, службовців, колгоспників і вояків. Всього, з допомогою такого велетенського „виборчого апарату", обрано в Україні 336.803 особи, в тому числі 112.178, або 33,3 проц. жінок і 142.958 осіб, або 42,5 проц. членів або кандидатів у члени Комуністичної партії Совєтського Союзу. „Не обрано" у члени місцевих рад 498 кандидатів. Цікаво відзначити, що процент членів або кандидатів КПСС, обираних до місцевих рад, в Українській ССР нижчий, як, наприклад, в РСФСР, де він виносить 45,5.

До якої ролі зведено в Совєтах „вибори" до місцевих рад і яку вагу їм надається, красномовно свідчить цілковитий брак уваги совєтської преси до висліду цих виборів. Подавши цифрові звідомлення, більшість совєтських газет не присвятила їм ніяких коментарів чи статтей. Стереотипну передову про значення виборів і про те, що вони є „подлінно народними", надрукувала московська „Правда". Офіціоз совєтської компартії підкреслює в тій статті однодушність й одностайність совєтського населення в ставленні до совєтського ладу та комуністичної партії і намагається переконати читачів у тому, що проведені „вибори" — це ще один черговий доказ „народности і демократизму совєтського ладу". Зокрема, радіє „Правда" тим фактом, що у „виборах" взяло участь 99 процентів виборців, тобто всі совєтські громадяни, що досягли 18 років, як і тим, що ці „вибори" були „справжньою всенародною демонстрацією одностайного схвалення політики комуністичної партії і совєтського уряду". Підкреслюючи все це, „Правда" забула пригадати своїм читачам, що 99,99-процентовим вислідом виборів і „одностайним схваленням" однопартійної політики хвалилися недавно всі тоталітаристичні режими — такі, як нацистичний у гітлерівській Німеччині, фашистівський в Італії, перонівський в Арґентині. Вислід виборів, переведених згаданими тоталітаристичними режимами, був завжди достеменно такий, як вислід всіх совєтських виборів — 99,99 процента людей, які „схвалюють" політику партії й уряду. І завжди неминуче після упадку цих режимів виявлялося, що все це був блеф: з 99,99 процента не залишалося навіть 0,99.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ВСІ АРОМАТИ АРАБІЇ

Вашингтон. — Король Савд ібн Савд Аріз аль Савд давно вернувся на заколочений Середній Схід. Президент і керівники закордонної політики ЗДА чекають на ефект Савдових відвідин — на прояснення горизонту на арабському відтинку.

Але візита арабського короля, хоч була чисто закордонно-політичною аферою, сколотила внутрішньополітичний відтинок ЗДА. Вона заторкнула тактичне відношення між Президентом і Конґресом, питання моральних принципів у політиці і навіть вигляди майбутніх виборів. В самому Конґресі понад двадцять разів конґресмени забирали голос у цій справі, займаючи таке чи інше становище або прямо відкликуючись на голоси преси. Неначе запах славних арабських перфум, що їх оспівував ще Шекспір і що з ними Франків „Абу Казим" мав свої клопоти, розійшовся серед політичних кол цієї країни. Тільки цим разом не дуже милий був цей запах...

Наперед — хоч не в хронологічному порядку — відвідини Савда стали ще одним арґументом у традиційному змаганні між Конґресом і Білим Домом за престиж. Конґресмен МекКормек з Масачузетсу виразно представив річ в радіовому інтерв'ю компанії „Колумбія". Президент перед запрошенням чужих голов держави повинен радитись Конґресу, не повинен ставити Конґрес перед доконаним фактом і змушувати його з чемности запрошувати гостя виступити з промовою перед об'єднаною сесією обох палат. Обірвалось при тому й індонезійському президентові Сукарно, який, як казав МекКормек, використав свою промову для пропаґанди, говорячи до американських конґресменів з ароґанцією професора до студентів. Та й Неру не багато інший на думку цього конґресмена.

Ні, кажуть другі, напр., конґресмен Фрілінґгойзен в Ню Джерзі, в капітольському журналі „Рол Кол". Президент мусить мати вільну руку в закордонній політиці. За Конституцією єдино він відповідальний за закордонну політику, він має нагоду ближче пізнати дану справу і оцінити її важливість, корисливість, відповідний час окремих потягнень і т. д. Він навіть не мусить оглядатись занадто на „загальну опінію", хоч у практиці її не іґнорує.

Дискусія на цю тему теоретично може розвиватись далі. Практичний випадок міг би бути тільки тоді, якби відвідини Тіта стали актуальними. Та вони покищо не загрожують, і здається це таки під впливом публічної опінії, Тіто відклав свою подорож „на більш пригожий час", ще поки Президент чи державний департамент не почали робити вступних дипломатичних кроків.

Та коли ця дискусія йшла радше на марґінесі, то більше по суті справи був голос, наприклад, конґресмена Ройса в Палаті Репрезентантів. Коментуючи вислід відвідин Савда, він сказав, парафразуючи Шекспіра: „Всі аромати Арабії не всилі закрити факту, що ми проторгували наші принципи". Ройс ставив питання, але в них підшептував свою відповідь: „Чи варто було, за сумнівної вартости нафту і летунські бази в Арабії, давати те, що дістав у запевненні Савд; чи за це Савд, як лідер арабів, уживе свого впливу, щоб збоку арабів не було справді спроб „змести Ізраїль з лиця землі", як вони це погрожують; чи зброю, яку дістане Савд, він уживе проти евентуальної совєтської агресії, чи може, щоб далі поневолювати своїх власних людей або й напасти на Ізраїль; чи не проторгували ми за цю нафту й летунську базу — вимоги рівного трактування всіх американських громадян (тобто теж жидів), миру з Ізраїлем, кращого життя для самих арабів?

При цій нагоді обійшлось і тій арабсько-американській компанії, що видобуває арабську нафту. Конґресмен Ванік довідався, що АРАМКО, як милозвучно зве себе ця компанія, безправно здержує Америці 300 мільйонів долярів річного податку, в такий спосіб, що заплату на нафту, яку платить королеві Савдові, вважає за податок і тому відтягує цю суму з податку, належного ЗДА. А сенатор Магоні питався, чи припадково не в обороні наших нафтових компаній признаємо ми Савдові такі поважні концесії.

Цим і іншим конґресменам та сенаторам, що забирали голос, йшло про реальну оцінку дипломатичного кроку през. Айзенгавера, про рахунок купця: чи те, що ми даємо, варте того, що маємо обіцяне взаміну. Але вже й у цих калькуляціях ясно вибивається на перший плян один об'єкт дипломатичного торгу: ворожість до держави Ізраїль і антисемітизм Савда. І неначе, як додаток до цього ми чули про невільництво в Савді Арабії, про антикатолицизм Савда чи про його многоженство.

Вже напередодні відвідин Савда конґресмен Бойл сказав у Палаті Репрезентантів, що тепер президент Айзенгавер матиме добру нагоду в розмові натякнути королеві на те, що болить американцям: що Савд не допускає до Арабії американців, в тому числі й американських жовнірів жидівського походження. Конґресмен Бойл висловив, трохи іронічно, надію, що державний департамент не накаже своїм урядовцям-жидам залишатися вдома, щоб своєю приявністю не ображати короля...

Але правдиву бурю в дипломатичних колах викликав виступ мейора Ню Йорку — Ваґнера. На обіді Жидівського Національного Фонду він заявив, що король Савд і Тіто не є особами, гідними офіційного визнання в Ню Йорку, зокрема закинув Савдові його антижидівське та антикатолицьке наставлення і признавання невільництва. З тих причин він і відмовився офіційно привітати короля в своєму місті. Ледве звичайна поліційна ескорта супроводжала гостя по місті, а на пристані вітали його тільки мр. Кебот Ладж в імені Президента та військові почесні формації.

Король сказав, за словами його оточення, що він не перейнявся цим прийняттям, бо приїхав, щоб говорити з Президентом, а не по що інше, і для нього світова ситуація важніша.

Поступок Ваґнера знайшов ентузіястичний відгук серед господарів Жидівського Національного Фонду і жидівського населення Америки взагалі. Уряд, а зокрема державний департамент, якому демонстрація нюйоркського мейора могла перекреслити дипломатичні рахунки, думає на другий раз перебрати привітання закордонних гостей у свої руки. Отже, коли англійська королева справді приїде восени в наші сторони, невідомо, чи вітати її буде Ваґнер і місто Ню Йорк, чи федеральний уряд.

В Конґресі почали цитувати описи невільництва в Савді Арабії, описи жорстокостей, негідних двадцятого сторіччя, цитували навіть офіційний підручник американського летунства і його припис: „Особам жидівської віри або походження вступ до Савді Арабії суворо заборонений"; хтось навіть похвалив Ню Йорк і посадника Ваґнера за „високу клясу" їх постави. Але виразна більшість критично поставилася до Ваґнерового потягнення, як до очевидного жесту в сторону жидівських виборців, яких в самому Ню Йорку є більше, ніж в цілому Ізраїлі. Закидали йому „пур джаджмент" і нельояльність супроти офіційної політики уряду. Пригадували, що демократичний президент Рузвелт сам їздив у відвідини до батька теперішнього короля Савда, хоч тоді і невільництво, і многоженство, і антисемітизм теж існували в Арабії. Дипломатичні зносини не означають признавання моральних чи релігійних принципів другої сторони, і т. д.

А офіційний Вашингтон неначе хотів надолужити недотягнення Ню Йорку. Савд міг бути справді вдоволений з прийняття. Може, як хитрий орієнтал, він міг дещо й сумніватися в виявлюваній при тому щирості, але не міг не мати вдячности за прийняття і симпатії Вашингтону для свого малого принца Машгура, що, як частинно спаралізований, був на обсервації в шпиталі Волтер Рід. Як до королівського розуму промовляли обіцянки грошей та зброї, так до королівського серця промовляла приязнь до його улюбленого сина. Невідомо, котра мова матиме більший успіх... В політиці й дипломатії багато чого наперед не відомо.

А покищо з відвідин короля Савда таки залишився в столиці легкий немилий „дипломатичний" запах, здається, сильніший, як всі аромати Арабії...

юст

І. Світ

ІСПИТИ ДЛЯ ІНДОНЕЗІЇ

У південно-східній Азії на 3.000 островах розкинулась молода республіка Індонезії, з населенням понад 84 мільйони. З цієї острівної групи найбільші острови — Борнео, Суматра, Ява та Целебес. В країні є чимало вульканів, з яких тільки на острові Ява 13 активних. Країна дуже різноманітна й населена народами різних рас, з яких найчисельніші очини, батоки, яванці, сунданези, баліни та даяки. Більшість населення належить до мусульманської віри, яка була принесена на острів Суматру в XIII ст., а пізніше поширилася з заснуванням там арабської імперії. Тільки 10 відсотків населення належить до християн, буддистів, індуїстів та ін. Більше як половина населення ще до недавнього часу була неграмотна.

Серед різнородного населення цих островів, розкиданих на тисячі миль, заснований в липні 1949 р. республіканський режим, не має ані авторитету, ані стабільности. Останніми місяцями уряд Індонезії переживав одну кризу за другою. Всілякі пляни посилення влади не мають успіхів. Повстання чимраз більше охоплюють острови. Найбільші заворушення потрясають Суматрою, яка має суцільне мусульманське населення з далекою минувшиною від VII ст., коли там була заснована династія королів з Індії. Зростає нехіть населення Суматри до яванців, які мають на своїй стороні тільки те, що їх є майже в сім разів більше в республіці. В лютому та на початку березня заворушення перекинулися на острови Борнео, Целебес та інші. Головною причиною цих неладів політичні знавці вважають централістичну політику, яку веде президент Сукарно з столиці Якарти.

Характеристичним явищем для молодих республік є те, що їх лідери захоплюються соціялістичними ідеями і хочуть за всяку ціну перевести їх в життя, без огляду на стан своїх країн та на бажання населення. Здійснюється це через широку пропаґанду та просто захоплення влади.

В Індонезії, як в ще недавній колоніяльній країні, відчувається гострий брак тубільних адміністративних кадрів. Дотеперішні кадри Індонезії, бувшої голляндської Індії, виховувалося в голляндському дусі, на чужій мові. Республіканська влада має дуже малу кількість осіб, підготовлених для праці в нових умовинах. Від стану поневолення до вільного демократичного укладу прийшла Індонезія за кілька років, без провідної верстви.

Кризи й спори серед чисельних політичних партій найбільше загострив плян президента Сукарна — завести власний новий режим „спільної допомоги", бо, мовляв, західня демократична система не є відповідною для Індонезії. Цей плян включає також активну співучасть в правлінні комуністів, які, звичайно, з ентузіязмом його піддержують.

Сильні мусульманські та християнські партії відмовляються співпрацювати з комуністами і вимагають автономії для окремих частин республіки, яка офіційно має федеративний устрій. Проте, Сукарно прагне до централізації, про яку мусульманські партії говорять, що вона приведе до комуністичного режиму. До речі, Сукарно побував у Пейпінґу та Москві і дуже захопився „успіхами", досягненими в СССР і Китаї.

Центральна влада з острова Яви не є мила іншим частинам республіки. Окремі острови хочуть широкої автономії, хочуть мати власні фінанси й адміністрацію, яку вони самі виберуть, а не ґуберніаторів з Якарти. Але форма „гомрулу" — найгірша політична концепція для президента Сукарно, і звідси приходить до його плянів.

Найбільшим опонентом президента Сукарно є бувший віце-президент Індонезії Мохаммед Гатта, антикомуністичний лідер, родом із західньої Суматри. Він вважає що тільки система дійсно вільної федерації може забезпечити республіці стабільність. Без цього, каже він, все вибухатимуть заворушення серед населення та військові бунти, що тільки сприяють комуністам, які ведуть свою розкладову агітацію серед напівграмотного населення.

Минулого четверга, 14-го березня, прем'єр Індонезії та його уряд зголосили свою резиґнацію, а президент Сукарно проголосив у країні воєнний стан „з уваги на ситуацію в країні" та просив прем'єра д-ра Алі і його уряд виконувати свої функції далі, аж доки він не покличе нового прем'єра і новий уряд.

Індонезія — на шляху великих іспитів, і від висліду їх залежатиме доля не тільки її, але й сумежних країв.

Іван Кедрин

4-ТА СЕСІЯ УНРАДИ

В сатиричному журналі „Лис Микита" появилась карикатура Едварда Козака з нагоди скликання 4-ої сесії Української Національної Ради: през. д-р Степан Витвицький піднімає покришку з-над кусника сиру і крутить носом від немилого запаху. Під карикатурою філософський підпис: „Не кожний відкладаний сир добрий".

Справу скликання сесії Української Національної Ради обмірковується вже кругло рік. В лютому минулого року ОУН полк. А. Мельника зголосила на руки през. С. Витвицького внесення на скликання сесії. Його тодішнє становище, що треба спершу довести до порозуміння між розсвареними партіями в Українській Національній Раді та щойно потім скликати сесію, яка була б достойною маніфестацією єдности і санації відносин у Державному Центрі — було теоретично правильне. Практика ж виказала, що за минулий рік нічогісінько не змінилось. Коли в жовтні минулого року д-р С. Витвицький виїхав до Европи, то швидко потім прийшла вістка, що 4-та сесія відбудеться 2-го лютого 1957 року. Потім відложено її на 9-го лютого і опісля знову до 16 березня.

Термін скликання сесії — кілька тижнів чи кілька місяців швидше чи пізніше — це річ формальна, технічна і неістотна. Куди сумніший факт, що українській громаді нічого невідомо, щоб цей термін відкладано раз-у-раз через труднощі в узгідненні якихсь поважних національно-політичних проблем, через різниці поглядів на політику і тактику українського Державного Центру за кордоном. Існує аж надто багато даних для твердження, що це діялось виключно через труднощі персонального характеру. Бо ж сутня причина тієї кризи, яка оце тягнеться понад два роки — відношення до Американського Комітету Визволення — давно відпала, тому, що оспорюваний проєкт посередньої співпраці з російською еміґрацією на протибольшевицькому фронті — став неактуальний і в очах того Комітету, і Паризького бльоку, і всіх українських політичних партій. Але й та тодішня безпосередня причина резиґнацій в УНРаді і її Виконному Органі не була б спричинила стільки лиха, коли б керівні діячі Державного Центру стосували у своїй праці і співпраці більше спокою, взаємної толеранції, терпеливости і — державницького, а не партійницького підходу.

Коли ж хтось оспорював би правдивість цього твердження, то повчальний приклад дали партійні діячі УНРади вже в останніх тижнях. 25 січня ц. р. появилась в „Свободі" інформаційна стаття про відносини в УНРаді, надіслана з Мюнхену, втримана у дуже спокійному, реферуючому тоні. Зараз після того наспіло довге спростування від речників двох політичних партій, членів Виконного Органу, які вели аґенди ВО під час кризи. Але через кілька днів прийшов знову, від двох діячів, авторитетних представників третьої партії, довжелезне спростування на спростування. З рукою на серці можна запевнити всіх тих діячів і всі проводи тих трьох політичних партій, що читач, прочитавши всі їх вияснення, не затямив ні одного арґументу, і так і не знає, за що властиво йде спір. Читач — у даному випадку весь український загал, все українське громадянство, що зберігає понадпартійне почуття критицизму — виніс з цієї останньої полеміки одно враження: що в Українському Державному Центрі настали такі сумні відносини, в яких всі спорять з усіми і наслідують лиховісну звичку наших селянських батьків-дідів, що процесувались до останньої нитки за пліт. Коли така „державно-творча" полеміка відбулась публічно напередодні цієї 4-ої сесії Української Національної Ради, то — ясно — годі вимагати від журналістичного коментатора, щоб його завваги відзначались райдужним оптимізмом.

Кожний окремий діяч Українського Державного Центру признає конечність державницького думання і діяння, признає загрозливість нинішньої міжнародної ситуації, що вимагає української єдности і серйозности, кожний з них визнає не тільки ідейні позиції українського історично-політичного традиціоналізму і тяглости державної влади, що лягли в основу зреформованого в 1948 році Державного Центру УНР за кордоном, але й визнає конечність ширшої консолідації із групами з-поза Центру. Лихо тільки в тому, що у щоденній дії ця гарна теорія не знаходить ніякого віддзеркалення. Завданням 4-ої сесії Української Національної Ради не є заповнити вакантні становища в Президії УНРади і Виконному Органі, а створити нову атмосферу, в якій була б неможлива така криза, як оця з останніх двох років. Публічна опінія не любить процесів за букву, за протинок. Вона не любить бавитися у розколювання волоска і навіть не хоче знати, хто „винен", що так воно сталося. Всі винні, всі партії в УНРаді і всі дія-

(Закінчення на стор. 3-ій)

П. Кукуруза

О. АВГУСТИН ВОЛОШИН

(2)

Наслідком цього нарід позбувався своєї інтеліґенції, яка ішла на угоду з мадярами. А вслід за цим пішла повна мадяризація Закарпаття. Провадилось швидке мадярщення школи та Церкви. Протягом 33-ох років (1881-1914) з 353 українських шкіл не залишилось ні одної. Почалася масова еміґрація українців до Америки, яких виїхало майже стільки, скільки залишилося в краю. У церковному житті старанням Москви посилено провадилася пропаґанда російського православія. Це московське церківництво було зброєю в руках москвофілів для русифікації Закарпаття.

Як жили українці на Закарпатті в початку біжучого століття, — читаємо в „Історії Закарпаття" В. Пачовського таке: „По горах, замість міцних, здорових людей, снувалися малокровні пожовклі мари. То були українці — безсилі, хиткі, нездібні до війська, карликуваті, золотушні, віддані з одчаю пияцтву, зниділі, ліниві та темні"...

І ось в цей критичний час мадярська влада, боячись компромітації перед світовою опінією, а також з амбіції за престиж своєї держави, рішилася рятувати нарід Закарпаття від цілковитого фізичного і духового знищення. Вона почала переводити економічні та аґрарні реформи, що на якийсь час підняли країну. Безземельному селянству була дана можливість дешево набути 8.464 кат. угр. орної землі та 21.-000 кат. угр. пасовиська. Були відкриті господарські школи, курси, дружества та ін. На переведення цих реформ мадярська держава на протязі років 1898-1917 витратила 39 мільйонів австрійських корон.

З поліпшенням економічного стану країни, інтеліґенція також стала наближатися до народу. Давніший заклик о. А. Духновича (1803-1865): „Подкарпатські русини — оставте глубокий сон" у цей час знов почав набирати практичного значення. Чим далі, тим більше народних сил пробуджувалось до праці. З'явилися письменники (д-р Г. Стрипський, Ю. Жаткович та ін.). Етнографи (М. Немеш, М. Врабель) позаписували та видали народні пісні. Перша така книжка появилася в р. 1892 під назвою „Рускій Соловей". У передмові до неї читаємо: „Собраніє сіє і по той причинє достойно вниманія, ібо какоє-нибудь рускоє изданіє у нас виключительная редкость. Сіє изданіє печатано для руских лиц церковними і мадярскими буквами"... Так само писала й говорила в ті часи помосковщена галицька інтеліґенція. Ось передніє слово до жіночого журналу „Лада": „Письмо поучительноє руским дівицам і молодицам в забаву і поученіє..." Читаючи цей орган, о. А. Духнович в листі до Якова Головацького радив: „Єму (журналу) надобно больше веселими заниматись предметами, імія перед очима, что для женщини, коим веселіє природою єсть"...

З оздоровленням народного життя та з розвитком творчости починає також о. А. Волошин видавати для народу суспільний орган під назвою „Наука", а також календарі і т. ін. Пізніше цей орган заник, але в січні місяці 1919 р. був знову відновлений на чолі з о. А. Волошиним. Під зміненою в 1922 р. з „Науки" на „Свободу" назвою цей орган проіснував під його проводом та редакцією різних осіб аж до 1938 р.

Вирвавшись у 1918 р. з-під мадярського панування, тішився нарід Закарпаття, що заживе вільним життям в автономній Чехо-Словацькій республіці. Але й тут не здійснилися його надії. Опанувавши цей край, чехи застосували, як і попередні господарі, — методи окупанта, маючи своєю ціллю поступово його зденаціоналізувати. Про біду населення часто писалося в тогочасній українській пресі. Ось декілька цитат з р. 1932, тобто на 14-му році після прилучення Закарпаття до ЧСР: „Інтеліґенція у великій кількості змадяризована, а нарід, селянство, живе примітивним життям"... „Коли подивимось на сучасну нашу родину, то прийдемо до дуже сумних висновків. І справді, чого може навчитися дитина від неграмотних батьків? А таких батьків є 70% серед нашого народу"... „Нарід — духовий жебрак — не може бути багатий добрами, хоч він по них ходить, ступає, але не видить, не вміє взяти. Причина біди — соціяльна..." „Пануючим в країні верствам чужої нації йшло про те, щоб затримати на довгі ще часи народні українські маси в своїй залежності"... („Пчілка" 10-ий річник, 1932). В цьому останньому й корінилася головна ціль чеської політики. Завдяки цьому залишився нарід і надалі відсталим. Бо творити національні цінноші може лише той нарід, що сполягає на власні сили і є незалежний від чужого. Однак і в таких умовах Закарпаття значно піднялося проти попереднього стану. Мірилом культури народу може бути його творчість, література, мистецтво й наука. Подаємо тут цифрові дані про рух преси на Закарпатті. Треба зазначити, що під мадярським пануванням майже не було української преси, крім Волошинової „Науки". А в роках 1920-1938 виходило в краю 172 органи, з них 62 українською мовою, а решта язичієм або іншими чужими мовами, при чому ця чужа преса в більшості була спрямована, як і вся урядова політика, на поборення українського руху. Цей образ зразу змінився в добу автономного існування Карпатської України (1938-1939), коли нарід перестав бути залежним від чужого панування. Виходило тоді лише 16 органів, з яких 11 українською мовою, а 5 чужонаціональних. Подібне сталось і в шкільництві, коли в цілому краю були зліквідовані чеські школи. В господарському відношенні життя народу за чехів теж поліпшилось (35.000 безземельних селян дістали приділи орної землі). Але затерти контрасти в цілому краю чехам не вдалося. Так само в злиднях жило й робітництво. Щоб обмежити безробіття, чехи у великій мірі пожвавили будівельний рух. Тоді було збудовано на Закарпатті чимало великих будинків для різних урядів, шкіл та житлових будинків переважно для чеських урядовців і т. ін., але все це будували чеські інженери та чеські робітники, яких спроваджувано для цієї цілі з Чехії, Моравии та Словаччини.

(Далі буде)

МОЄ СЕРЦЕ...

Моє серце знов тяжко щемить,
Бо нема чого вбогому ждати;
Не прийду я до тебе в цю мить,
Не примушу укупі страждати.
Я замкнусь собі сам у тиші,
Засумую від рана до рана,
Доки мука ця зникне з душі
І загоїться нищечком рана,
Я до тебе в цю мить не прийду,
Заховаю в душі свої болі:
На твоєму, голубко, виду
Сліз пекучих без того доволі.

ПАВЛО ГРАБОВСЬКИЙ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Пластовий День у Филаделфії.

З нагоди посвячення пластового дому в Филаделфії Станична Старшина проголосила неділю 24-го березня 1957 р. „Днем Українського Пластуна".

В той день відбудеться в Филаделфії ряд різних імпрез, організованих Станичною Старшиною при співучасти всіх частин та Пласт-прияту з таким порядком: Година 11.30 передполуднем збірка всіх пластових частин, це є новацтва, юнацтва, старшого пластунства і сеньйорату в одностроях в пластовому домі, звідки візьмуть спільну участь в Богослуженні.

Година 12 вполудне — Служба Божа в Катедрі 814, Н. Френклін і молебень в церкві Св. Покрови 2225 Н. Машер, — на інтенцію Пласту.

Година 1, по полудні — Благословення пластового дому при 827 Н. Френклін. В тому часі гості будуть могли оглядати пластову виставку в великій залі, влаштовану пластовими частинами, та вписуватися до пропам'ятної книги і складати жертви на дім (вписати дописку...).

Година 1:30 по полудні у великій залі Горожанського Клюбу 847 Н. Френклін, відбудеться Бенкет, під час якого будуть складені привіти, а на сцені буде виведена програма у виконанні пластунів і пластунок. Для пластової молоді буде приготована перекуска в залі проб.

Квітки вступу на Бенкет в ціні 3-ох долярів від особи можна замовляти у Мирона Утриска 2222 Брендивайн вул., Филаделфія 30, Па. — тел.: ЛО 7—3186.

До ласкавої участи в тих імпрезах Станична Старшина запрошує представників організацій, батьків пластової молоді, прихильників і симпатиків Пласту та все українське громадянство Филаделфії та околиці.

З нагоди посвячення дому постановлено вмурувати в пластовому домі пропам'ятну таблицю з іменами тих жертводавців, що зложать на дім 100 або більше долярів. Хто пожертвує суму від 50 до 99 дол., одержить мистецьку почесну грамоту.

М. У.

Елизабет, Н. Дж.

Річні Збори УЦКомітету — і різні місцеві справи.

3-го березня ц. р. відбулися тут річні Загальні Збори Українського Центрального Комітету. Діючий голова Роман Піньковський склав широкий звіт з цілорічної діяльности, згадавши м. і. ширше Шевченківське свято, Листопадову академію, та участь у стейтовому святкуванні 100-річчя народин Івана Франка, у спільній імпрезі в Нюарку. В минулому році заходами УЦК зібрано в Елизабеті близько $2,000 на національні цілі. В дискусії над цим звітом вказано на труднощі праці внаслідку браку охочих до такої праці громадян. Вибрано нову Управу, якої головою став п. Роман Піньковський, а її членам активні громадяни. Перед У. Ц. Комітетом стоїть цього року у пляні ціла низка цікавих і вартісних імпрез. На місяць березень припадає традиційний Шевченківський концерт. На цей рік припадає 25-річне існування Українського Центрального Комітету і це добра нагода, щоб спопуляризувати цю установу та пригадати переведену ним за чвертьсторіччя працю на громадській ниві. Наш УЦК — це централя всіх існуючих у місті установ і організацій, включно з Парохією. Його ціллю є вести культурно - освітню та харитативну працю і займатися збіркою фондів, потрібних на народні цілі. Праця в УЦКомітеті — почесна, безплатна, а за участь у ньому приходить тільки вдячність від громадянства. Нова Управа звертається з просьбою до всіх тих місцевих організацій, які ще не вибрали своїх делеґатів до УЦКомітету, щоб вони були ласкаві мерщій зробити це. Тоді вони зможуть брати участь в усіх засіданнях УЦКомітету, бути в курсі його праці та причинятися до неї по мірі своїх сил.

Мих. Гринішак, секретар.

Рачестер, Н. Й.

У Поклоні Українській Жінці-В'язневі.

Під таким кличем проходила в нас 24 лютого ц. р. Академія, присвячена 500 Героїням, що їх змасакрували в Кінгірському концтаборі большевицькі танки, а дальше всім тим, що во ім'я безмежної любови до України, во ім'я Божої справедливости і вселюдських прав, впродовж довгих років неволі складали своє життя на жертівнику Батьківщини.

Академія пройшла з великим успіхом. Улаштовано її з ініціятиви Окружної Ради СУА, а переведенням зайнявся окремий Комітет Об'єднаних Жіночих Організацій міста Рачестеру. Заступлені в Комітеті були Відділи: ч. 6. СУА, ч. 47. СУА, Українського Золотого Хреста, Сестрицтва Пресв. Богородиці, Сестрицтва при парохії Св. Покрови і Жіноцтво парохії св. Покрови.

У святковий настрій впроваджував глядача Живий Образ, скомпонований панями: Л. Барвінок - Карабіневич й О. Костинюк: — На тлі відповідно прикрашеної сцени стояла на підвищенні закована в ланцюги дівчина в українському строю, як уосіблення закутої в диби України. У її стіп — кобзар, що сумним речитативом оспівував долю нашої Землі і Народу, і жінки, які символізували українських жінок - в'язнів. Речитатив кобзаря чергувався з стрічками „Псальми" у чутливому виконанні Українського Національного Хору. Цілість була так майстерно уложена, що в глядача витворювалась ширша картина: перед масштатом нашої Страдниці - Вітчини схилились набожно і моляться її діти: старий кобзар, матері, діти, увесь нарід зібрався в її стіп і складає їй шанобу і поклін.

Увід до Образу з чуттям віддеклямували наперемінну і разом: п-а Марта Крамарчук і п-а Дарія Велей. Крім них і вищезгаданого хору під орудою п. інж. В. Матковського, брали участь ще й інші виконавці: п. О. Несторенко, п-а Н. Коцик.

Своєю промовою, її способом виголошення і змістом, п-і Марія Бек очарувала слухачів, що по береги виповнили залю. Зокрема подивляти треба було українську мову п-і Бек, яка, хоч народжена в ЗДА і в Україні побувала лише коротко, полонила публіку. П-і Бек уже добре знана нашому громадянству: перша жінка в Раді міста Дітройт і заступниця мейора міста, адвокат, довголітня чемпіонка в боротьбі за рівність прав жінки і в боротьбі проти деморалізації молоді, публіцистка, у нас вона ще й знана як активна членкиня різних наших жіночих організацій, зокрема СУА, і б. ред. журналу „Наше Життя". Перелистовуючи сторінки нашої історії та згадуючи славніші її постаті, доповідачка зупинилась довше над геройством і самопосвятою тих безіменних героїнь, що своїм невтомним трудом, своєю кров'ю позначили в останніх десятиліттях наш тернистий шлях. Зокрема підкреслювала вона вагу і ролю української жінки у всіх ділянках нашого життя та конечність організації нашого жіноцтва на чужині.

Важкий до декламації вірш М. Буковинки „Поклін Жінці" вміло віддала арт. Люба Бохан, а хор гарно проспівав ще „Бабусю" Поваляєчка і „Весняний день" Недільського.

Публіці довелось переживати того вечора ще декілька зворушливих моментів, як на закінчення програми бачила вона сценку з життя наших жінок у воркутському лагері, пера і режисерії відомої нашої артистки сцени, п-і Л. Барвінок-Карабіневич, ця коротка сценка залишила незатерті враження в глядачів. Дивлячись на нужденний барак, на сумні, пожовклі обличчя постатей - тіней у лахманах, прислухуючись риданню збожеволілої матері чи вибухові розпачу молодої дівчини, в багатьох глядачів можна було побачити на обличчі сльози. Окремо відмітити треба гру пань: Я. Зелез, О. Харамбура, О. Костинюк, І. Зобнів і п-и Д. Велей. Інші виконавці, що причинились до успіху сценки: п. І. Бандура, пані: М. Приймак, С. Овад, М. Дмитрів, О. Кушнір, Н. Коцик і УНХор. Мистецьке оформлення сцени було в руках п. Т. Вабюка. Дохід з Академії призначено на „Фонд 500".

Під схилені прапори, що їх держала почесна сторожа пластунів і пластунок, закрито Академію співом національного гимну.

По Академії відбулось прийняття - зустріч Шановної Гості, п-і М. Бек, з представниками наших організацій і понад десятком американських гостей: заст. посадника міста, п. Н. Фарбо, суддею Т. Калгейн, представниками рачестерського університету, „Форін Полісі Ассосієйшен" і інших. Прийняття влаштував місцевий Відділ УККА, а його голова, адв. Е. Андрушин, як майстер церемоній, проводив зборами.

У місцевій газеті появилася другого дня обширна зі знімкою статтю — інтерв'ю репортерів з п-і Бек та тепла згадка не лише про Академію, але й про боротьбу української жінки.

Висловити треба признання Комітетові Свята, що його очолювала голова Окружної Ради СУА, п-і Марія Крамарчук, та всьому нашому зорганізованому жіноцтву Рачестеру за ту імпрезу, яка залишиться в пам'яті учасників на довгий час.

М. О-к.

Короткі Вістки

● **З Південно - Африканського Союзу** депортують американку, Луїзу Гупер з Ню Йорку, яка минулого року прибула туди на постійну візу, щоб жити там вже до кінця життя. Її батьки працювали в Південно-Африканському Союзі довгі роки, і вона має там свояків та приятелів. Наказ про депортацію видано після того, як вона, займаючись добродійною діяльністю, почала допомагати арештованим за різні провини муринам. У Південно-Африканському Союзі уряд веде строгу політику розмежування білих і чорних.

● **У Дітройті** заарештовано 19-річну Патрицію Мейнард, яка призналася, що була ватажком банди грабіжників, що складалася з самих хлопців. Заарештовано її в такий спосіб: один поліцист розмовляв з нею телефонічно, а другий тим часом пішов до тієї телефонічної будки, звідки вона говорила.

З НАШИХ БУДНІВ

ЩОБ НІКОМУ І НЕ СНИЛОСЬ!

Коли т. зв. аплікант, чи кандидат на громадянина З'єдинених Держав сідає, „со страхом Божим", на кріселце, то урядник, що сидить за столом, звертається до нього в чемній формі з такими словами:

— Якщо ви колинебудь складали навіть під присягою, якінебудь фальшиві свідчення про себе, то тепер маєте нагоду їх відкликати, спростувати і не будете за це покарані, бо уважається, що ви їх складали під пресією і в страху перед репатріяцією.

Господи Боже! Ці слова представника Уряду Іміґрації й Натуралізації бренять в усі кожного „апліканта" як сонячні клярнети, як архангельська музика! Та, одночасно, думає собі в дусі той самий аплікант:

— Боже, Боже! Чому ці кохані американці не були такі розумні вісім-десять років тому назад?..

Як — у примарному сні пригадуються часи репатріяцій, реєстрацій, скринінгів та інших митарств... Як тоді той нещасний діпіст, скиталець, чи запроторенець крутив своїм життєписом, як циган сонцем, як божився - присягався перед му і не снилося тікати від всякими комісіями, що його „доброго, старого Джова", це прокляті нацисти взяли його та й запроторили на тяжкі роботи! („Дай їм, Боже, здоров'я!").

Чия рука, чиє перо опише сьогодні ці хождєнія скитальця по мукам, блукання від табору до табору — „де легше скринінгують", погоню за різними „кенкартами", „арбайтсбухами"...

Один Бог знає і має це віднотоване у своїй небесній бухгалтерії — скільки то православних братів і сестер перехрестили греко-католицькі парохи, щоб рятувати людей від загибелі!

А хто порахує ті всі вишивані - мережані рушники, скатерті, подушки, блюзки, киптарі, касетки, тарілки, писанки та інші витвори народного мистецтва, що їх дістали в презенті директори й урядовці УНРА, чи ІРО, секретарки, перекладачі та інші допоміжні сили.

Скільки балів, прийнять, трактаментів влаштували команданти таборів (з голодних пайків), щоб „укоськати", удобрухати і „прихильно настроїти" того, чи іншого достойника, який в Ді-Пі-таборі був майже пів - богом?..

Скільки концертів дали для цих панів наші найкращі хори, зі славною Капелою Бандуристів на чолі?.. В таборі в Нойбоєрн, кажуть, мистець Михайло Мороз сам намалював за „простибі" 50 портретів різним головачам, до генерала включно.

Сьогодні — симпатичний урядник з Уряду Натуралізації каже до вас увічливо: „Те, що ви колись збрехали — уневажнюється, тепер можете говорити правду і тільки правду!"

Ба!.. Кажи йому правду, коли не одному з нас за тих 15 чи 17 років так уже поплуталась біографія, що чоловік сам не знає, де і як проходило його життя! Одна з того всього виходить потіха, а властиво — дві: 1), що американці основно змінили своє ставлення до втікачів з-поза залізної заслони, і 2), що братам - мадярам легко тепер ставати до скринінґу.

Ікер.

4-ТА СЕСІЯ УНРАДИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

(Закінчення зі стор. 2-ої)

чі в Українському Державному Центрі. І тому всі вони морально зобов'язані спільним зусиллям зірвати з дотеперішніми методами і стосувати нові, у своїй праці і співпраці. Було б ідеально, коли б можна було притягнуто туди нових людей, з новим психічним наставленням. Коли це, в умовинах теперішнього еміграційного життя, неможливо і здебільша ті самі діячі залишаться при кермі Українського Державного Центру за кордоном, вони подвійно зобов'язані піднести престиж тієї установи — в очах своїх і чужих.

Це потрібно й необхідно не тільки для однодумців у партіях, що є членами УНРади й звеличників традиції Української Народної Республіки, але й для прихильників іншої національно-державної концепції, аби тільки не комуністичної, для груп і людей з-поза УНРади, проте з'єднаних спільним ідеалом 22 січня. Здоровий, активний, авторитетний Державний Центр на еміграції потрібний українській визвольній справі. Чи вдасться перевести в системі УНРади ширшу консолідацію, чи ні, все одно передумовою живучости української політичної думки у вільному світі, яка не була б засклеплена у своєму ґетті, а здобувала пошану у широкому світі, є здоровий еміграційний Центр. Тому й усі критичні завваги під адресою його теперішнього стану і його діячів роблені у добрій вірі, що вони можуть спричинитись до його направи. І всі ті завваги мусять кінчатися тільки бажанням, щоб дійсно всі ті безконечні кризи, суперечки, ображені амбіції, вся дотеперішня нездорова атмосфера з її наслідками, сумними для рідної справи, канули в безвість і стали тільки минулим епізодом у порівнянні з новим, кращим станом, який буде рахуватись від 4-ої сесії УНРади.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 42 повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю 17-го березня о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо прийти всіх, бо є важливі справи до полагодження та привести кандидатів на нових членів. — В. Марущак, рек. секр.

ПРАЦЯ
HELP WANTED MALE

MAINTENANCE MECHANIC здібний працювати самостійно і робити "layouts" — досвід "lathes-shapes milling machines". Побажані з досвідом у харчовій фабриці. Праця на цілий рік. Добра платня. 1 миля на схід від Патерсону. Аплікант мусить мати всі повниці кваліфікації.
A. ZEREGA & SONS
20-01 Broadway, Fairlawn, N. J.

ЧОЛОВІКИ (2) досвідчені або спосібні в городництві і праці город, шкілках. Мусять бути охочі і зі знанням анг. мови. Добрі платня і умовини праці. Голоситись 4-5 п. пол., або в неділю рано.
FORT LEE NURSERIES
1598 Anderson Ave., Fort Lee, N. J.
FOrt Lee 8-1656.

РОЗШУКИ

Пошукую брата ЯРОСЛАВА ДОБУЩАКА з Долини. В 1943 році перебував у Німеччині. Хто знав би про нього, або він сам, прошу повідомити до:
Maria RISZKO
135 Bergen Ave.
Kearny, N. J.

Пошукую односельчанина ІЛЬКА ЛАВРОВОГО з с. Тура Велика, пов. Долина. Хто знав би про нього, прошу писати на адресу:
Mykola KONDRYN
321 Monroe St.
Hoboken, N. J.

Пошукую ГРИНЬКА ЯСИНСЬКОГО зі села Гренів, Бібрка, що проживав в Detroit, Mich. і Holyoke, Mass. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на мою адресу. Маю лист для нього від його брата Михайла Сохона.
Magda Teszczyszyn SAWCHAK
18-12 — 21 Ave.
Astoria, L. I., New York.

Пошукую МАРІЮ ПОПОВИЧ і АННУ КОСТЮК, які походять зі села Нивочин, пов. Станиславів. Перебували у Німеччині: Марія Попович була в Лебіщі, а Анна Костюк в Вісбадені, околиці 5. Хто знав би про них, або вони самі, прошу зголоситись на адресу:
EWFROZYNA DOWHAL
1512 W. Walton Street
Chicago 22, Ill.

Пошукую АННУ БУДЗЬ, з роду Репен, з села Гренів, Бібрка. Маю вістку від її сестри Марини. Хто знав би про неї, або вона сама, прошу писати на адресу:
MAGDA SAWCHAK
18-12 — 21st Avenue
Astoria, New York.

Пошукуємо ЯРОСЛАВА ШУТУ, який 1948 р. перебував в Голляндії. Маю вістку від родини. Хто знав би про нього, прошу писати на адресу:
ROMAN MARTYNIUK
2331 W. Thomas Street
Chicago 22, Ill.
Европейські часописи, прошу про передрук.

Пошукую сестри, АННУ ФУРМАН і НАТАЛКУ СОПЧАК, з дому Ковальчук. Маю листа від їх сестри Розалії Бунак. Хто знає про них, або вони самі, прошу писати на адресу:
ANNA WROBLEWSKA
63-103 Aldeston Street
Rego Park 74, N. Y.

BUSINESS OPPORTUNITY

НА ПРОДАЖ
ФРИЗІЄРНЯ
("Barber Shop")
30-літній вироблений бизнес, в добрім положенні міста Пассейку, Н. Дж. Фризієрня з трьома кріслами і всіми приборами. Продам своїм людям, по дуже дешевій ціні.
Заінтересованих, прошу звернутись до:
Teo. МАРТИН
37 Martha Pl.
Passaic, N. J.
Tel.: PR 7-2876.

ПРОДАЄТЬСЯ
АПТЕКА
вповні вивінована, з багатим відділом косметичних і санітарних препаратів. Дуже добре комерційне місце при Евеню „Б", у центрі "Stuyvesanttown", з великою українською, польською і російською клієнтелею. Догідні умовини продажу.
Зацікавлених, просимо інформуватись телефоном
пол., до год. 10 веч.: [illegible] 8-3980
в неділі OR 3-5798

ВСІ РОДИ БИЗНЕСІВ
головно
бари, харчові крамниці, горілчані, господарські, пекарні і т. д.
SCHELD'S
Business Exchange:
172-07 Jamaica Ave., Jamaica, L.I.
RE 9-4480
Sundays & Eves. HO 5-8495

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВИНГ СПОСІБ...

MISCELLANEOUS

Засн. 1915 р.
TULLO OIL CO. Inc.
Піонер в індустрії огрівань
ПЕЧІ НА ОЛИВУ
• Інсталяції
• Обслуга
• Направи
В неділі, вечорами, і свята
FURNACE CLEANING
FUEL OIL
175 N. 7th St. BROOKLYN
EVergreen 8-7571

ПРАЦЯ
Help Wanted—Female

УРЯДНИКИ - МАШИНІСТКИ (2) побажані початківці, 5 днів у тижні, 9 до 5, "air conditioned" бюро, дешева кафетерія, комп. користі, даром "Blue Cross" і госпіталізація. Догідно до автобусів Grand, Flushing і Metropolitan Ave.
Зайдіть до: Mr. Pershes
STRAUSS STORES
Main Office
53-06 Grand Ave., Maspeth, Queens.

Пошукується жінки, коло 40 років до домашньої праці. (House Keeper). Нове помешкання, недалеко праці, помешкання і харчі на місці. На зимовий сезон виїзд на Флориду. Проситься голосити телефонічно на:
HE 3-8581
Jersey City 5, N. J.

MOVIES—THEATRE

ОСТАННІЙ ДЕНЬ!
"THE EDDIE CANTOR STORY"
AMERICAN THEATRE
3rd St., bet Ave. B & C
New York, N. Y.

RESTAURANT

Повний обід від $2.85. Бенкети на 10-1,000 осіб. На бажання приватні залі. Спеціяльне меню на гропові обіди, прийняття, весілля і т. д. Ревія-танці. Перекуски від полудня до 3-ої год.
CARL HOPPL'S — VA 5-6035
Valley Stream Park Inn.
Merrick Rd. Valley Stream, L. I.

REAL ESTATE

ПРОДАЖ З ВТРАТОЮ
Новий дім, 4 великі кімнати, 28' місце на паркування авт. 11 × 20 патіо, огорожа, повністю підогрівання і непромакальний, підвал, в середині вимальований, площа 77 × 127, близь селенів, шкіл — $53.00 місячно, включаючи текс, забезпечення, вода даром.
ED 4-5444 або ED 3-0436

BUSINESS OPPORTUNITY

ГРОСЕРІЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН з 4-кімнати. помешканням. Добрий прихід. Голоситись:
44 Van Winkle Ave.
Passaic, N. J.

Знана Ювелірна Крамниця
серед української публіки.

KARS
JEWELERS
216-218 East
14th Street
New York 3,
New York
Tel. GR 3-5875

Гризуби з 14 кар. золота.
Артистично виконані медалики, власної фабрикації, 14 кар зол., $2.95, $3.95 $5.95.
Висилаємо також поштою.

Найбільший вибір імпортованих короткохвильових Hi-Fi
радіоапаратів, моделі на 1957 р.
TELEFUNKEN,
GRUNDIG,
BLAUPUNKT,
AMBASSADOR,
яких ми є представниками, — тих надзвичайних, сильних по конструкції і з найкращим звуком, апаратів.

ТЕЛЕВІЗОРИ
GENERAL ELECTRIC, RCA в кольорах.
Показ в неділю від год. 1—1:30 по полудні.

Представництво фірми OMEGA — найновіші моделі у великім виборі.
Оригінальні частини до направи з писемною гарантією.

Великий вибір фотографічних апаратів. Імпортовані портативні МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ від $49.95.
Імпортовані пера Pelican $ 7.95 і більше.
Найбільший вибір ювелірних виробів 14 і 18 кар., золота, ручних виробів з бурштину і коралів та найліпших ШВАЙЦАРСЬКИХ ГОДИННИКІВ, які ми імпортуємо.
НАЙНИЖЧІ ЦІНИ. — ДОСВІДЧЕНІ ФАХІВЦІ.
ЖАДАЙТЕ КАТАЛОГІВ
Крамниця відкрита кожного дня від год. 9—9 вечора в неділю, 1—4 по полудні.
Гарантія на всі товари.

ПАКУНКИ ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ
LAMPERT & POLIMEX Co. LONDON
ОБУВ'Я ОДЯГ МАТЕРІЯЛИ ХАРЧІ І ІНШІ ТОВАРИ
ЯКЩО ВИСИЛАЄТЬСЯ З ЛОНДОНУ
ПОСИЛКА БУДЕ ДОСТАВЛЕНА СКОРШЕ І ПЕВНО.
ГАРАНТУЄМО ДОСТАВУ АБО ЗВОРОТ ГРОШЕЙ.
Митні оплати платимо в Лондоні. Ваші приятелі чи Рідня в Европі не будуть обтяжені жадними доплатами. Мито і кошти пересилки включені в ціну нашого експорту.
Пишіть по-українськи по наш повний каталог.
Lampert & Polimex Co.
45 CROMWELL ROAD, LONDON S.W. 7, ENGLAND

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

УВАГА! НЮАРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
У МІСТІ НЮАРКУ ВІДКРИТА НОВА
КРАМНИЦЯ ДЛЯ ВИСИЛКИ ПАКУНКІВ
ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ.
• Висилаємо поживу, нову і ношену одежу, суконні, шкіряні і текстильні вироби, медикаменти і т. п. Виплатіть своїм рідним і знайомим!
• Пакунки будуть доставлені до місця призначення протягом шости тижнів. Посилки вислані повітряною поштою будуть доручуватися протягом 7-10 днів.
• Висилаючий одержить особисту посвідку від відборця пакунка. Висилки пакунків і доручення гарантується.
• Всі посилки повнотою оплачується тут включно з митом. Той, що одержить пакунок не буде нічого доплачувати.
КАНЦЕЛЯРІЯ ВІДКРИТА КОЖНОГО ДНЯ ВІД 9-ої ГОД. РАНКУ ДО 6-ої ГОД. ВЕЧОРОМ
В СУБОТУ ВІД 9-ОЇ РАНО до 4-ої ГОДИНИ ПОПОЛУДНІ.
PACKAGE EXPRESS CO.
314 MARKET STREET NEWARK, N. J.
Тел.: (Newark) Mitchell 2-2452
Зверніть увагу на нову адресу!
(Біля Пенсилвенія станції в місті Нюарку).

УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА ФІРМА
виготовляє на замовлення нові футра та переробляє уживані футра по найновіших фасонах.
ЖАКЕТИ
НАКИДКИ
СТОЛІ
ПРИСТУПНІ ЦІНИ.
• ДОГІДНІ СПЛАТИ.
КУНИЦІ
КАМІННІ
І ЛІСОВІ
МІНКИ
СОБОЛІ
J. WUJKIW, Inc.
MFG. FURRIERS
111 E. 7th ST., NEW YORK 9, N. Y. — Tel. Spring 7-8710

ПІДВИЩЕНІ ДИВІДЕНДИ!
3%
РІЧНО
кредитується або виплачується два рази річно.
ПОЧИНАЮЧИ 1-го СІЧНЯ 1957
• Ощадності забезпечується до $10,000
• Гроші одержані 10-го січня процентуються від 1-го січня
• Нові конта від $1.00 вгору.
IRVING Savings
AND LOAN ASSOCIATION
126 MARKET STREET, near Main, PATERSON, N. J.
Щоденно від 9-3; і ТАКОЖ В П'ЯТНИЦЮ ВЕЧОРАМИ 6-8 год.
AT YOUR SERVICE: Savings Accounts • Christmas Club • Vacation Club
Mortgage Loans • Home Improvement Loans • Travelers' Cheques • Money Orders • Collection of Gas, Electric and Telephone Bills • Safe Deposit Boxes

РІЗНЕ

АРКА
48 E. 7 вул. в Ню Йорку
(тел. GR 3-3550)
НИТКИ DMC
Гуртом та детально

РІЗНЕ

Новововідкрита українська ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ
ECONOMY
JEWELRY COMPANY, Inc.
335 E. 14th St., New York City
Tel. GRamercy 5-7430
Імпортовані німецькі антени $ 9.95.

PROFESSIONALS

DR. ANNA MESSING
ЛІКАР З ВАРШАВИ
Косметика, лікарське усунення всіх вад цери, зайвого волосся, зморщок, "Facial Uplift" без операції.
Приймає після умови.
Телеф. PLaza 7-1282
130 West 57 St., New York City

ШКІРА — вже опакована! — Купіть і шліть Вашим Рідним в Европі.
Купуйте прямо по гуртовій ціні. Одержите найкращу шкіру на верхи і золі, яка є в нашій країні, по гуртовій ціні. — Замовляйте спеціяльні ПАКУНКИ з ШКІРОЮ (великий розмір) в яких є матеріяли на верхи, золі, футрівка і шкіра до викінчування. — Чорний колір.
ШКІРА НА ВИСОКІ ЧОБОТИ — Ціна шкіри, яку висилаємо до Вас: 1 пара $13.00; 2 пари $25.00; 3 пари $35.00; 4 пари $45.00 — Ціна шкіри з висилкою до Европи вкл. пошт. оплату, мито і пересилку: 1 пара $32.00; 2 пари $50.00; 3 пари $67.00; 4 пари $82.00.
Ми можемо висилати спеціяльні пакунки з шкірою прямо до Европи, через агента з дозволом в нашому місті. Ціни включають всі митні оплати, всі кошти пересилки і контролі та забезпечення гарантії доставки.
Замовляйте сьогодні або зайдіть оглянути.
• Відкрито цілий день в суботу •
CONNECTICUT LEATHER CO.
75 Windsor St., Hartford, Conn. — Телефон: Jackson 2-2251

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"!

Arthritis and Rheumatism Being Conquered by New Discoveries

We have lately issued reports on our valuable research findings and excellent results in the treatment of cancer, multiple sclerosis, polio, cerebral palsy and mental deficiency, heart diseases and arthritis at the Spears Chiropractic Hospital, Denver, Colo. As a result, thousands of "hopeless" and discouraged people who knew little about this institution or chiropractic have found new hope and blessed relief from these and many other types of disease.

Reports are now in the making on our latest research findings and gratifying results in tuberculosis, epilepsy, muscular dystrophy, headaches, and other problem ailments. Although this article deals specifically with arthritis and rheumatism, you are invited to write us for free information on the great relief being given here, and by competent chiropractors everywhere from these and many other diseases in patients of all ages.

What Is Arthritis—Rheumatism?

These are general terms applied to a painful and destructive inflammatory process which affects joints, muscles and sometimes other tissues of the body. "Rheumatism" is the more general term, since it may apply to inflammation of the joints, muscles, heart or other tissues. "Arthro" means joint; "itis" means inflammation. Thus, arthritis means inflammation or rheumatism of one or more joints. The various names given rheumatic and arthritic ailments stem from their location and degree of advancement.

Sometimes only one joint is affected and sometimes several or all joints; sometimes only muscles; sometimes both muscles and joints. Sometimes the whole system is affected, often leaving an aftermath of "rheumatic heart" or recurrent rheumatic fever.

What Causes Rheumatism—Arthritis?

Like many other problem diseases, arthritis and rheumatism arise not from one but from a combination of causes. And such combinations are frequently different in different persons. Our research findings show the following to

Giving this notice to a sick friend may help save his life.

be the principal causes in most cases:

1. A pinch on the vital nerves where they leave the spinal cord through openings between spinal joints, causing congestion and interference with the flow of nerve energy to the joints or other parts affected.

2. Inefficient functioning of the organs of digestion, assimilation and elimination, and the settling of body poisons in joints and tissues weakened by an improper nerve and neutrative supply.

3. An imbalance of powerful natural hormones necessary to normal body functioning brought about by an over-production by some glands and under-production by others.

4. Pathogens and malignant —disease poisons and virulent ferments thrown into the system from joints, organs, glands or other tissues where degenerative or malignant conditions are already active.

Is Arthritis Related to Cancer?

This may prove shocking to some people, but the purpose of research is to discover facts. Knowing the facts does not make any condition worse. And [illegible] is are that the researchers at Spears Chiropractic Hospital have found much evidence indicating that advanced arthritis is a rheumatoid type of malignancy. Arthritis is seldom fatal, but its actions and symptoms are similar in many ways to certain types of cancer. Its principal distinguishing feature is that it attacks only the joints. But, unlike other types of malignancy, it may manifest itself in growth or destruction, it may enlarge or destroy or do both to the joints it attacks.

X-ray revelations, certain blood and other tests also exactly simulate those of cancer. Foods that aggravate cancer aggravate advanced arthritic conditions; and the treatment at Spears that is proving so effective in cancer, is very helpful in the treatment of advanced arthritic conditions.

Cancer End Product of Other Diseases

Our research shows that cancer is seldom a separate and distinct disease. It is usually the end product of other diseases and often flourishes in combination with other diseases. The diseases which may end in a malignant condition known as cancer are usually of the inflammatory or "itis" types, and the advanced stages of arthritis, known as hypertrophic arthritis, atrophic arthritis, rheumatoid arthritis and arthritis deformans are so malignant they might accurately be considered rheumatoid types of joint cancer.

Just as some cancers are combinations of both the growing and the "eating" types, in its advanced stages arthritis often is a combination of growing and degenerating processes. In some arthritic joints, the cartilages forming the articulating surfaces are literally destroyed; and in others the joints enlarge by excess bony but diseased growth, while some joints show similar enlargements combined with destruction of both the cartilage and the articulating ends of the bones.

Joint Work at Spears Amazing

The discoveries and developments made at Spears Chiropractic Hospital for the regeneration of damaged or destroyed joints in children and the reactivation of adult joints badly damaged by other diseases, are also proving helpful in many instances in the treatment of malignant arthritic joints.

Thousands Happy with Results

Although thousands of patients who flock to Spears from every state in the Union and several foreign countries proclaim their results as miraculous, we do not claim to cure. Only nature cures. Our job is to assist nature. This we are doing to the satisfaction of many thousands. Because about 90% of our patients reach us after having been given up or declared incurable elsewhere, naturally some of them arrive too late for complete relief, but a great majority go home well satisfied and happy. These include hundreds of cases of arthritis and rheumatism.

For further information see your local chiropractor and write Spears Chiropractic Hospital for documented proof of results in scores of different diseases — free. Also send names of friends you want to get our literature.

One of two units now in service at the SPEARS CHIROPRACTIC HOSPITAL. When third unit, now under construction, is completed, Spears will have a capacity of approximately 3000 beds.

Spears Chiropractic Hospital
DEPT. L-102 DENVER, COLORADO

FARMS FOR SALE

80 acres, all personal, modern house $ 13,800.00
132 acres, all personal $ 21,000.00
159 acres, 145 under cult. modern house $ 13,700.00
160 acres, good bldgs $ 8,500.00
We have farms to fit every purse.
PATSKY REALTY CO.
MARSHFIELD, WISCONSIN

REAL ESTATE

ПООДИНОКИЙ ДІМ
6 кімнат, велика площа, гараж. Пишіть:
Stil ZORA
74 Amelia St.
Montclare, Pa.
Багато тут сталевих фабрик.

MISCELLANEOUS

JOHN LAKUSTA (Furrier). Найкраще, що Ви можете дати для неї, це чудове футро від John Lakusta. Заки Ви купите деінде, зайдіть до нас, порівняйте ціни і якість наших футер.
120 St. Mark's Pl., New York City
SP 7-8374

VILLAGE TUTOR SERVICE
Спеціяльна праця в приготуванню до одержання громадянства — папери і інш. Найлегші методи. Вступні вимоги до High School і College. Гарантія успіху.
WA 5-3569

JOZEF STANISZ
Контрактор
Спеціяліст столярсько-будівельних робіт, поручає свою фірму, запевняючи всім фахову й солідну працю.
Тисячі вдоволених клієнтів. Низькі ціни. Інформації без жадних зобов'язань.
Адреса: 66-11 — 79 Str.
Middle Village, N. Y.
Tel.: DA 6-0629

C. B. Virginia, Director
Гідно похоронне заведення.
VIRGINIA FUNERAL HOME
188 Canal Street
Staten Island, N. Y.
GI 7-5590

HALLETT & HALLETT Inc.
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
Since 1854
The HALLETT HOMESTEAD
Northern Blvd. & 147th St.
Flushing, L. I., N. Y.
Fl. 9-0062
Також каплиці в цілій околиці.

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАЙМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
Ціни приступні для всіх
NEW JERSEY
Обслуга чесна і найкраща.
У випадку смутку в родині кличте нас в день так і в ночі!
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ
John Bunko
Licensed Undertaker & Embalmer
REASONABLE PRICES
437 EAST 5th STREET
New York City
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура, Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568